

Umělecké obory v systému vzdělávání - vybraná témata

AVP

PRAHA, 6. – 8. září 2019

PaedDr. Markéta Pastorová
Marketa.pastorova@nuv.cz

Umělecké obory v systému vzdělávání

Formální umělecké vzdělávání plní dvě základní funkce:

- připravuje experty, výkonné umělce
- podílí se na všeobecném vzdělávání populace.

Žáci a studenti tak v míře, kterou jim poskytuje vzdělávací obsah uměleckých oborů na jednotlivých stupních a typech škol, získávají:

- nové znalosti a dovednosti skrze zkušenosti z tvůrčích činností
- schopnost reflektovat a aplikovat získané znalosti, dovednosti a zkušenosti v rovině produkce, recepce a interpretace
- schopnost porozumět postupům a výsledkům tvůrčích činností, nalézat nové varianty řešení a uvědomovat si kontexty s daným druhem umění

Umělecké obory jsou v základním, středním a základním uměleckém vzdělávání součástí kurikulárních dokumentů, které jsou zakotveny v zákoně 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

Umělecké obory v systému vzdělávání

Za specifické cíle formálního uměleckého vzdělávání, které jsou v různých modifikacích uváděny v kurikulárních dokumentech pro předškolní základní, základní umělecké a střední vzdělávání lze považovat:

- rozvíjení osobní identity v sociálních a kulturních kontextech
- rozvíjení tvořivých, poznávacích a komunikačních dispozic
- rozvíjení schopnosti vnímat, reflektovat a interpretovat umělecké nebo estetické fenomény
- získávání technologických a řemeslných schopností
- získávání znalostí o vývoji umění v kulturním, historickém a sociálním kontextu
- pěstování schopnosti kritické reflexe umělecké, kulturní a společenské

?Jsou tyto cíle ještě vyhovující? Není třeba je doplnit či upravit?

Bylo by skvělé, kdyby členové AVP k diskuzi o cílech uměleckých oborů přispěli svými podněty.

Umělecké obory v systému vzdělávání

Umění a kultura umožňuje jiné než pouze racionální poznávání světa. Odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu.

Činnostní pojetí je propojujícím prvkem všech uměleckých oborů.

Obsah tvůrčích činností tvoří znalostní a dovednostní bázi pro rozvoj tvůrčích schopností žáka – ty lze rozvíjet pouze tehdy, pokud je respektována žákova individualita, jeho vlastní zkušenosti, způsob prožívání a myšlení, jeho představivost, fantazie a emocionalita.

Výuka má komunikativní a emocionálně motivační dimenzi, nelze však zapomínat na dimenzi kognitivní.

Umělecké obory tak zcela přirozeně v sobě zahrnují inkluzivní aspekt vzdělávání.

Umělecké obory v systému vzdělávání

<http://www.nuv.cz/t/rrvp/04>

Odkaz na **podkladové studie** pro jednotlivé obory a problematiky. Jejich cílem je zmapovat aktuální trendy oborů, včetně zahraničního kontextu a charakterizovat koncepci stávajícího kurikula i návrhy na jeho změny, pokud jsou potřebné.

www.kuv.upol.cz „**Témata oboru ve vztahu k všeobecnému vzdělávání**“

Odkaz na článek týkající se důležitých témat – klíčových kompetencí, gramotností, standardů

Umělecké obory v systému vzdělávání

Tvořivost se stále snaží najít své místo ve vzdělávání.

Děti jsou často velmi rafinovaně „vtahovány“ do konzumace masové produkce, a proto by vzdělávací instituce měly „vytvářet určitou protiváhu k některým jednostranným rysům konzumní společnosti,“ (SKALKOVÁ, 2007, s. 164).

Tvořivost a metody jejího rozvíjení

Uvědomění si tvořivé podstaty své osobnosti;

Sebepřesah skrze označení – experimentální praxe;

Výsledek činnosti jako autorský produkt;

Ověřování výsledků – interpretace a komunikační uplatnění; Portfolio jako doklad cesty.

(VANČÁT, 2007)

Tvůrčí činnosti jako základ povinného vzdělávacího obsahu

Hudební výchova (ZŠ)

Vokální činnosti

Instrumentální činnosti

Hudebně pohybové činnosti

Poslechové činnosti

Hudební výchova (G)

Produkce

Recepce a reflexe

Společné téma HV a VV: Umělecká tvorba a komunikace

Metodické komentáře a úlohy ke standardům ZV

<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/21389/METODICKE-KOMENTARE-A-ULOHY-KE-STANDARDUM-ZV---HUDEBNI-VYCHOVA.html/>

Tvůrčí činnosti jako základ povinného vzdělávacího obsahu

Výtvarná výchova (ZŠ)

Rozvíjení smyslové citlivosti

Uplatňování subjektivity

Ověřování komunikačních účinků

Výtvarný obor (G)

Obrazové znakové systémy

Znakové systémy výtvarného umění

Společné téma HV a VV: Umělecká tvorba a komunikace

Metodické komentáře a úlohy ke standardům

www.rvp.cz

NIPOS_ARTAMA

Celostátní přehlídky dětí a mládeže

<https://www.vytvarneprehlidky.cz/>

Tvůrčí činnosti jako základ povinného vzdělávacího obsahu

Dramatická výchova (ZŠ)

Základní předpoklady dramatického jednání

Proces dramatické a inscenační tvorby

Recepce a reflexe dramatického umění

Dramatický obor (G)

Dramatická a inscenační tvora

Dramatické umění

[Tvořivá dramatika](#)

Tvůrčí činnosti jako základ povinného vzdělávacího obsahu

Filmová/Audiovizuální výchova (ZŠ, G)

Uplatnění subjektivity, pozorování, smyslového vnímání

Uplatnění kreativity, fantazie a senzibility

Komunikace, posilování a prohlubování komunikačních schopností

Metodický portál

www.rvp.cz

<https://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/10785/FILMOVAAUDIOVIZUALNI-VYCHOVA-PROC-A-JAK.html/>

<https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=3761>

Filmvýchova.cz

<http://filmvychova.cz/>

Tvůrčí činnosti jako základ povinného vzdělávacího obsahu

Taneční a pohybová výchova (ZŠ)

Pohybová příprava

Prostorové cítění

Vzájemné vztahy

Pohyb s předmětem

Hudba a tanec

Improvizace/Improvizace a tvorba

Duncan institut

<http://duncaninstitut.cz/>

Umělecké obory – témata

Gramotnosti – PPUČ

Projekt NÚV Přímá podpora práce učitele

<https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=12726>.

Informace k matematické, čtenářské a digitální gramotnosti; ukázky lekcí

Standardy – nástroje hodnocení

Standardy pro ostatní vzdělávací obory

<https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=9832>

Projekt cesta ke kvalitě <http://www.nuv.cz/ae>

Klíčové kompetence

Kompetence v oblasti kulturního povědomí a vyjadřování

Propojování formálního a neformálního uměleckého vzdělávání

<http://umeleckevzdelavani.cz/>

Mezioborová/průřezová témata

<http://www.nuv.cz/t/studie>

Umělecké obory – instituce, projekty

Národní ústav pro vzdělávání

<http://www.nuv.cz/>

Revize kurikulárních dokumentů

<http://www.nuv.cz/t/rrvp>

Metodický portál www.rvp.cz

Týden uměleckého vzdělávání 2019

<https://www.amaterskatvorba.cz/>

Národní institut dalšího vzdělávání

<https://www.nidv.cz/>

Podpora ZUŠ

<https://www.nidv.cz/podpora-zus>

NIPOS – Artama

<http://www.nipos-mk.cz/>

Propojování formálního a neformálního uměleckého vzdělávání

<http://umeleckevezdelavani.cz/>

